

Градска библиотека

МОРЕПЛАВАНЕТО Е ПОКАЗАТЕЛЪ
ЗА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА НАРОДА

ВЕСТНИКЪТЪ
Е БЕЗПЛАТЕНЪ

НАРОДИТЪ ИМАТЪ НУЖДА ОТЪ МОРЕ,
КАКТО ХОРАТА ОТЪ ВЪЗДУХА.

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ДЪРЖАВА САМО СЪ АРМИЯ
ИМА ЕДИНЪ ЮМРУКЪ;
ДЪРЖАВА СЪ АРМИЯ
И ФЛОТЪ - ГИ ИМА ДВА!

ДВУСЪДЕЛНИКЪ ЗА МОРСКА ПРОСВЪТА И ОБНОВА

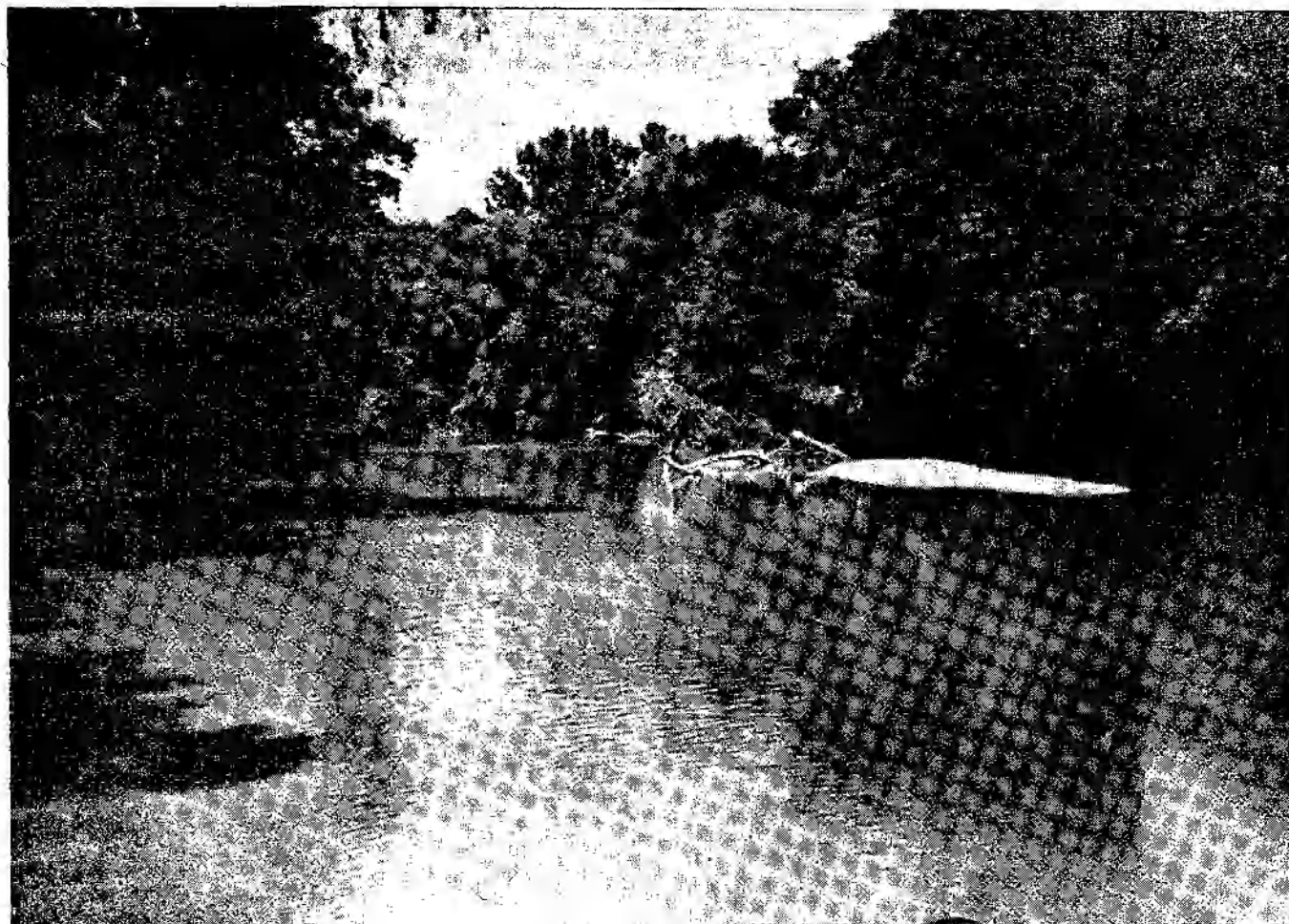
ДЪКОВОДИ РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

Година III.

Варна, 1 Августъ 1937 год.

Брой 70.

Не чакай да създавашъ флотъ когато те нападнатъ, защото не се копае
кладенецъ, когато ожедибешъ.

Тихъ кжтъ отъ устието на рѣка Камчия.

КНИЖНИНА

МОРЕТО И НАШЕТО КРАЙБРЪЖИЕ.

Това е надсловът, с който не- давна излезе на свѣтъ една книжка, написана отъ географа Ал. попъ Мариновъ и издадена отъ Варненския клонъ на Бѣлг. нар. морски сговоръ.

Очевидно, съ съдържанието на петдесет и две страници, изп- стрени отъ двадесет и едно изоб- ражения, авторътъ си е поставилъ похвалната и благородна задача — да приобщи българскитѣ четци къмъ Черно море и нашето прибрѣжие. Похвална е, наистина, задачата, за- щото малцина нашенци сж посве- тавали трудъ въ тази насока, а бла- годарна е, защото българското об- щество, по въпроситѣ, отнасящи се до „морска България“ все още пред- ставя една цѣлина, неразорана на- пълно и добре, чакаща своя вдѣ- хновенъ работникъ...

Както сочи надсловътъ на книгата, авторътъ се е опиталъ и помжчилъ да даде сведения за Черно море и за почти всички селища и географски особености въ допиръ съ брѣга отъ нось Калиакра до селцето Рѣзово.

Така, за примѣръ, още въ нача- лото е помѣстенъ единъ зовъ за обичъ къмъ морето и изповѣдъ на обичащъ морето, които редове пре- минаватъ въ една легенда за обра- зуването на Черно море, последва- на отъ разнообразни научни сведе- ния за него. Редятъ се описания и съобщения за Калиакра, Балчикъ, Аладжа манастиръ, като не сж про- пуснати и Държавниятъ детски мор- ски санаториумъ, лѣтнитѣ почивни станции въ тази мѣстностъ, както и мо- настирътъ „Св. Константинъ“ съ едно- именното лѣтoviще, а сжщо и дво- реца Евксиноградъ съ църквичката „Св. Димитъръ“. И по-нататъкъ: Варна, нось Галата, Бѣлия нось, Черния нось, рѣка Камчия, лѣт- вищното село Обзоръ, нось Емона, Несебъръ, Поморие, Бургасъ, Созо- полъ, рѣка Ропотамо, Масления нось, градъ Царево, Ахтополъ — една ни- за отъ български кѣтове — така красиви, наситени съ рѣдкитѣ багри на толкова самобитностъ, обаяващи съ чара на своята далечна история, привличащи съ злoбодневieto на сегашната си действителностъ. Та нали това сж китни брѣгове и при- морски селища, включени въ грани- цитѣ на нашето отечество, та нали много отъ изброенитѣ имена кри- ятъ въ себе си мощта на фарове и крепости, на които се гради го- лѣмъ дѣлъ отъ нашия материаленъ и духовенъ възходъ?...

Авторътъ е налучкалъ „нерва“, и просвѣтеното внимание на четеца е

спечелено, за да бжде прочетена книгата, бихъ казалъ, на единъ дѣхъ...

Като се изключатъ слабитѣ стра- ни, общото впечатление отъ труда на г. Ал. попъ Мариновъ задоволва.

Въ заглавието несполучливо е по- ставена думата „Морето“, когато се застѣга едно точно опредѣлено мо- ре: Черно море. После: за четеца не е ясно дали има предъ очи пѣтни записки или географски очеркъ, въ- прѣки нѣколкократнитѣ намеци на автора — „Параходниятъ винтъ не спира“, „Параходътъ е вече завилъ на югъ“ и пр. За стила на книгата не може да се даде ласкавъ отзивъ. Но той е лишенъ и отъ качествата на обединяващо единство — лесно обяснимо, поради заемкитѣ отъ нѣ- колко източници, къмъ които е при- бѣгналъ г. Ал. попъ Мариновъ. То- ва сж: Торось, Сава Н. Ивановъ, Иор. Кюрановъ, Арх. Иннокентий, В. П. Гочевъ, А. Сп. Разбойниковъ и др. При проява на една възприета до- бросъвестностъ, би се очаквало, що- то просторнитѣ откъси отъ писа- нията на изброенитѣ люде, намѣ- рили мѣсто въ книгата, да бждатъ оградени съ кавички, което се смѣт- нало за излишно. Нѣщо повече име- то на А. Сп. Разбойниковъ не е спо- менато даже, въпрѣки че съобще- ното за Созополъ е изцѣло заето отъ книгата на последния „Градъ Созополъ...“ — Пловдивъ, 1927 год.

Допуснати сж редица неточности. Запримѣръ: за Балчикъ се говори, че ималъ „хубава скеля за товарене на кораби“, а въ сжщностъ — ново, удобно пристанище, което продъл- жава да се строи. Бѣлия нось и Черниятъ нось сж посочени северно отъ р. Камчия, а тѣ сж южно. Мас- ления нось е отбелязанъ на югъ отъ Приморско, вмѣсто на северъ. Погрѣшно е съобщено, че градъ Ца- рево билъ между Масления нось и Кюприя (Приморско), когато той е южно отъ Приморско. Сжщиятъ гра- децъ не е опожаренъ презъ турско време, а къмъ 1889 година при осо- бенъ случай: подпаленъ съ гасъ плѣхъ. Не е прието Созополъ да се нарича Спасиградъ. При това, Созополъ не е лишенъ отъ вода за пиене — мо- деренъ водопроводъ го снабдява съ изобилна вода. Магаретата, кацитѣ за вода, товаритѣ вода и пр., за кои- то разправя г. Ал. попъ Мариновъ сж вече една отживѣлица, спомена за която буди усмивка въ мѣстното население и смѣхъ въ всички, позна- ващи българския Бретанъ... Село Кюприя не е преименовано на По- морско, а Приморско. Ахтополъ нѣ- ма ново име, а названието Синемо- рецъ се отнася за с. Каланджа, юж- но отъ Ахтополъ, въпрѣки официа- лното преименование на това селце — Дебелково. Не с. Вулгари, а Вур- гари, съ новото име Българи. Не ек- синость, а аксиность (въ връзка съ

старинното име на Черно море) не Емине, а Емона. Не може да става дума за разклонения на Бакърлѣжъ (Медни врѣхъ), които се снѣшаватъ и се миятъ отъ нашето море, кога- то въ случая се касае за една низ- кохълмена верига съ посока юго- изтокъ — северо-западъ, въ която Медни врѣхъ представя почти само- стойна, най-висока точка. И не сега, а нѣкога джбовитѣ гори на този врѣхъ сж били използвани за дър- вени вжглища — днесъ другаде е из- точника на отличнитѣ странджански вжглища. Не островъ св. Кирикъ, а св. Кирилъ. Не кея на царевското пристанище запазва корабитѣ отъ развълнуваното море, а вълноломна- та стена. Грѣшно сж посочени наши- ятъ флотъ и пристанищната работил- ница като „голѣми фабрики“...

На стр. 2. е отбелязано „Карта на Черно море“, а въ сжщностъ е дадена нашата брѣгова чѣрта, отъ нось Емона.

Нѣкои неправилности и непълно- ти: Необяснимо защо, Ташлѣ тепе (каменъ врѣхъ) е посоченъ съкро- вището на Варна, нейната вѣчна будна стража, а не е казано нито дума за варненската приморска гра- дина — дивния бисеръ отъ короната на нашата морска царица. За Вар- на като лѣтoviще почти нищо сж- ществено не е изтъкнато. За Бур- гасъ въ това отношение — съвсемъ нищо. Ни една снимка на Варна! На стр. 38 има изобразенъ, „Кѣтъ край гр. Бургасъ — всжщностъ, една лодка въ строежъ предъ две-три схлупени сгради. Това ли е сжщественото за нашето южно пристанище, съ чийто бликащъ животъ се гордѣемъ?

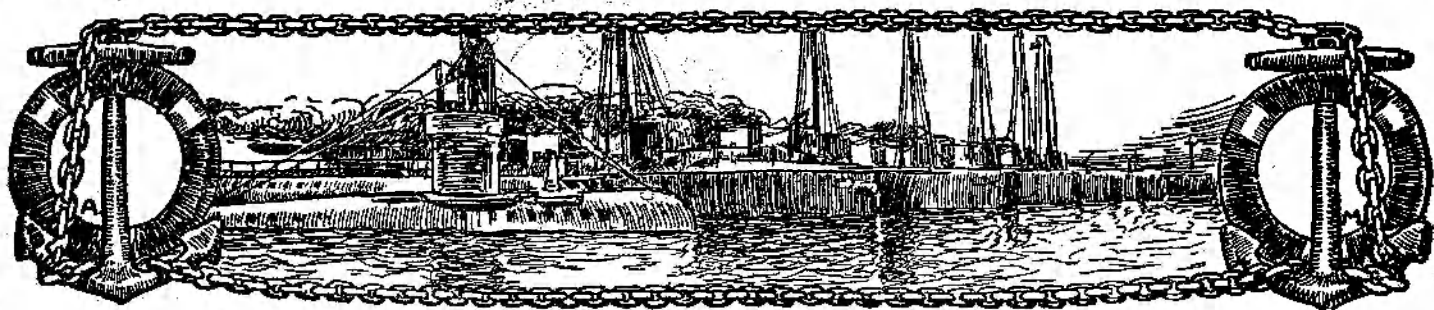
А въ сведенията за Пейнерджикъ, да се включатъ и такива за водоле- тище, „Чайка“ — и по-нататъкъ — за Варненското езеро. Небрежно и по- върхностно сж застъпени: р. Камчия, Царската р. (Ропотамо), а никакъ — рѣкитѣ Велика и Рѣзовска...

Явно, авторътъ не е посетилъ опи- санитѣ кѣтове, за да добие лични впечатления. Изпадналъ е въ грѣшки, като не всѣкога се е позовавалъ на правдоподобни източници, отговаря- щи на действителното положение на нѣщата. По такъв начинъ, не- рѣдко той неправилно приобщава четцитѣ къмъ разглежданитѣ въпро- со, като имъ внушава редица не- точности и непълноти.

При липса на посоченитѣ слаби страни, впечатлението отъ „Морето и нашето крайбрѣжие“, би било да- лечъ по-добре, причиняващо чиста радостъ, безъ нежелателния при- мѣсъ отъ незадоволство и съжа- ления...

Крумъ Кънчевъ.

Б. Р. Горната прещенка на книгата „Морето и на- шето крайбрѣжие отъ Калиакра до Рѣзово“, помѣ- стваме съ единичното желание да се уяснятъ неволно допуснатитѣ сжществени грѣшки отъ автора на кни- гата, третиращи обекти, за които нашитѣ читатели следва да бждатъ правилно освѣтлявани и да иматъ достовѣрни познания.

ВОДНИТЪ ПЖТИЩА.

Безспорно, че гжстотата на желѣзопжтнитѣ линии, мрежата отъ добри шосета и многобройни други пжтища въ една страна сж мѣрило за нейното културно и стопанско развитие.

Пжтищата всѣкога сж подпомагали до висша степенъ икономическия животъ на човѣчеството и сж били най-сжщественитѣ проводници за проникването на културата и техническия прогресъ по всички кжтове въ свѣта.

И до днесъ, за славата, благоденствието и могжществото на Римската империя свидетелствуватъ здравитѣ останки на многобройнитѣ пжтища, които сж прекосявали нѣкога на длъжъ и ширь пространнитѣ владения на древния Римъ.

Животътъ е вѣчна борба за сжществуване, а последното изисква задоволяване на елементарнитѣ физиологични и духовни нужди на индивида, чрезъ съответната консумация на хранителни продукти и чрезъ културенъ подъемъ.

Еднички пжтищата даватъ пълна възможность за проникване на хранителнитѣ и духовни елементи отъ центъра на тѣхния изворъ до крайнитѣ станции за използване и придобиване.

Пжтищата иматъ сжщо голѣмо военно значение за отбраната на държавата.

Ето защо всѣка страна се стреми да строи колкото е въз-

можно по-вече нови пжтища и полага усилия за поддържането на сжществуващитѣ такива въ добро състояние, като не жали срѣдствата за това.

Въ последно време и въ насъ, чрезъ вжтрешенъ заемъ, се намѣриха срѣдства за обнова и подобрение съобщителната мрежа въ Царството.

Обаче не трѣбва да се забравя, че историята отбелязва редица кръвопролитни войни, въ които най-голѣмъ дѣлъ има вѣчно сжществуващата велика борба между стдѣлнитѣ народи за владението на воднитѣ пжтища, чрезъ които, общознайно е, протичатъ по-голѣмата частъ отъ жителнитѣ сокове — различнитѣ хранителни и др. припаси, необходими за живота на човѣчеството, и че най-ефтинитѣ и даващи възможность за бързи превози сж воднитѣ пжтища.

Необятната морска ширъ дава възможность да се прокаратъ лесно презъ нея многобройни пжтища, които не се нуждаятъ отъ направа настилка, отъ направа на мостове и поддържане.

Морскитѣ пжтища сж равни, лишени отъ възвишения, съ изключение, когато водната стихия бушува, но и тогазъ, надигащитѣ се високи хълмове водни маси свободно се разсичатъ отъ стоманеното чело на корабитѣ, които следватъ смѣло и неотмѣнно своя пжтъ.

Воднитѣ пжтища не се нуждаятъ отъ предварително трастиране, отъ поставката на релси, на траверси и пр.; за да бждатъ използвани необходимо е, само наличието отъ превозното срѣдство — корабитѣ, които притежаватъ обширни помѣщения, побиращи десетки товарни влакове съ стоки.

Следователно необходимо е и въ нашата страна да се направятъ възможнитѣ усилия за подобрение и използване воднитѣ пжтища: морския и тоя по Дунава, чрезъ които Отечеството се свързва съ всички близки и далечни страни въ свѣта.

По отношение използването на морския пжтъ, въ последно време, макаръ и въ ограниченъ размѣръ, все пакъ се направи възможното, като се купиха нѣколко нови търговски кораби, обаче за великата международна рѣка Дунавъ — главниятъ нервъ, главната артерия, която свързва нашето Отечество съ вжтрешността на срѣдна Европа, и чрезъ която се изнася голѣма частъ отъ нашия земледѣлски и стопански добивъ, крайно време е да се положатъ максимумъ усилия за набавянето на рѣчни търговски кораби, които да разнасятъ нашитѣ земледѣлски произведения и развѣватъ гордо знамето на Родината къмъ културния центъръ на Европа.

ЗА АНГЛИЙСКАТА МОРСКА ПРОГРАМА

По този интересен въпрос руският контър-адмирал от бившия Царски флот М. И. Смирнов, живещ сега в Лондон, дава следните сведения:

Англия пристъпи към грамадно засилване на флота си. На 11. март т. г. първият лорд на Адмиралтейството (морският министър) сър Самуел Хорн в речта си, произнесена в Палатата на Общините, е изложил основанията, върху които е легнала английската морска програма. Тези основания представяват голъм интерес за всички народи в света.

Към края на настоящата година, в Англия ще бждат в строеж 148 военни кораба, в това число и 5 линейни кораби, 4 самолетносача и 17 кръстосвачи.

Първият Лорд е казал: „Нашата морска политика лежи върху три основни въпроса: Първо—дали ние строимъ подходящ флотъ за съвременните световни условия? Второ—върху каква политическа обстановка е основана нашата корабостроителна програма? Трето—какво ще бжде въроятното развитие в бждещите световни морски въоръжения?“

Отговаряйки на първия въпрос, Първият Лорд е казал, че още много години по-рано е съществувало мнението, че дните на надводния флотъ сж прочетени, но сега това мнение не се оправдава и пораншните разсждения на партизаните за това или онова оръжие сж отстжили мѣстото си на установеното вече провѣрено заключение, въ резултат на което всѣки разуменъ изследвател на морската война не може да отрече необходимата взаимна връзка между морската и въздушна сила. При съвременните условия на войната, флотътъ е длъженъ да действа съвмѣстно съ въздушните сили, а сжщо така и за въздушните сили имъ е необходимо да иматъ тѣсно взаимодействие съ флота, за да разширятъ ударната способност на авиацията. За новата английска морска програма, сжщо както и въздушната програма и тая за развитието на армията се явяватъ като резултатъ на обсъжданията, въ които сж взели участие представителите на трите рода въоръжени сили.

Започвайки отъ 1919. г. усилията на Адмиралтейството и действующия флотъ сж били съсредоточени не само върху изучаването на поуките отъ Световната война, но и върху изследванията на по-последното развитие на оръжията и неговото влияние върху морската стратегия и тактика, съ цель да се работятъ корабни типове, които да

съответстватъ на изискванията на съвременната война. Чертежите на новите кораби сж основани, както върху теоритически съображения, така и върху данните, които сж получени отъ опитъ. Презъ последните години сж били произведени обширни опити съ всичките видове оръжия, взривни вещества и корабостроителни материали. Резултатите отъ тѣзи опити сж напълно включени въ новите проекти за английските военни кораби. Като примѣръ, Първият Лордъ е споменалъ за защитата на флота отъ въздушните атаки. Развитието на въздушните сили е било така бързо и очебиещо, че мнозина сж смѣтали, че нищо не би могло да имъ противостои. Обаче, не трѣбва да се забравя, че презъ течение на последните 17 години срѣдствата за защита на флота отъ въздушни атаки, сжщо така сж достигнали едно извънредно голѣмо развитие. Тази защита се базира главно на контър-атаките на своите въздушни сили и на извънредно голѣмото усиление на противосамолетната артилерия.

Като резултатъ отъ тѣзи мѣроприятия се е създадо такова положение, че сега изобщо флотътъ, а още повече и линейните кораби се явяватъ като най-малко привлѣкателни обекти за неприятелските въздушни атаки. Разбира се, не може да се твърди, че единъ воененъ корабъ не може да бжде потопенъ при една масова резултатна въздушна атака, както той би могълъ да бжде потопенъ отъ артилерийски огънь или отъ мини, но ако флотътъ бжде прикритъ отъ своите собствени самолети, ако бжде защитенъ съ най-новия видъ броня и противосамолетни оръдия, естествено, той ще бжде най-малко привлѣкателенъ като цель, която неприятеля би избралъ за атака отъ въздуха.

Въпросътъ за защитата на базите на флота отъ въздушните атаки е билъ подложенъ на щателно изучаване отъ представителите на флота, армията и въздушните сили, въ резултатъ на което било взето решение за съсредоточаване въ районите на базите отбранителни сили въ такова количество, че неприятелътъ да се замисли много, преди да се реши да атакува отъ въздуха базите на английския флотъ.

Въ връзка съ съобщението за мѣрките относно защитата на флота отъ въздушните атаки, Първият Лордъ е казал, че не трѣбва да се мисли, какво дейността на флота ще бжде само отбранителна, а напротивъ, най-добрата форма за отбраната на флота—това ще бжде смѣлата атака.

Минавайки къмъ въпроса за политическата обстановка, която е по-

ставена като основа за развитието на морските сили, Първият Лордъ е казал, че морската програма не визира кой и да е противникъ. Въ нейната основа е вложена идеята за безопасността на морските търговски пѣтища на Британската империя. Въ всѣки случай, Първият Лордъ е заявилъ, че е изключено каквото и да е морско съперничество между Англия и Съединените Щати. Сжщо така той е изключилъ и едно съревнование по морските въоръжения между Англия и Германия.

По третия въпрос—за бждещи морски въоръжения, сър Самуел Хорн е казал, че Англия не взема участие въ новото надпреварване за военно-морските строежи, при което съревнование съперниците могатъ да се увлѣкатъ до тамъ, че да изразходватъ всичките свои ресурси и да претърпятъ катастрофа. Напротивъ, миналото е показало, че международни съглашения за ограничения на въоръженията могатъ да се примѣнятъ главно и почти само по отношение на флота. Министърътъ е подчерталъ голѣмото значение на Съглашението отъ 1936 година, още не ратифицирано, тъй като, то установява качественния предѣлъ въ въоръженията—размѣрите на корабите и калибъра на артилерията. Споредъ него, най-много би било опасно, ако нѣкоя държава би създавала нови типове кораби, които биха направили малко използвани по-рано построените и съществуващи сега военни кораби. Въ това отношение качественното ограничение, достигнато съ Съглашението въ 1936. г., се явява като особено важно.

Такива сж основите на английската морска програма. Англия винаги се е явявала като първостепенна морска държава, чието съществуване се е обезпечавало отъ морската сила. За това мнението на английското Адмиралтейство по отношение организацията на морската сила винаги е било рѣководно и тежко.

Първият Лордъ на Адмиралтейството опредѣлено е искалъ две основни положения: Първо, че развитието на авиацията не е повлѣкло следъ себе си безполезността на надводния флотъ, а напротивъ, сериозността на въздушната война изисква тѣсно взаимодействие съ флота. Второ, че морската сила, както и по-рано, така и сега, трѣбва да бжде едно хармонично съчетание на различни типове кораби, съответстващи на изискванията на морската война и на развитието на техниката. Линейниятъ корабъ, както и по-рано, трѣбва да бжде като ядро на морската въоръжена сила.

С. Н. И.

БОРБАТА НА МОРЕ И ВОЕННИЯТЪ ФЛОТЪ.

Въ историческото развитие на голѣмитѣ и малки държави, морето всѣкога е играло твърде важна и сѣдбоносна роля. Народитѣ, които се докосвали до моретата и голѣмитѣ рѣки се издигали надъ другитѣ, стоящи далечъ отъ тѣхъ.

Мореплаването е най-сигурното сръдство за създаване на трайни културни връзки между отдѣлнитѣ страни; то е могъщъ факторъ за развитие и разцвѣтъ на търговията, която е вѣченъ изворъ на богатство, сила и напредѣкъ.

При съвременното състояние на техниката, морскиятъ превозъ е най-изгоденъ за пренасяне на „масови товари“, тъй като се извършва по напълно готови и хоризонтални пѣтища, които не се нуждаятъ отъ строежъ и поправки.

Корабитѣ, съ които се извършватъ тия превози сж много по-обемисти и поематъ много по-голѣми количества товари, отколкото всѣко друго превозно сръдство на сушата, а освенъ това, разходитѣ по поддръжката на воднитѣ пѣтища сж твърде ограничени, така щото, теорията и практиката считатъ, че водниятъ превозъ е 25 пѣти по ефтинъ отъ желѣзопѣтния и 60 пѣти отъ този по шосе. Всичко това има грамадно народно стопанско значение, особено за странитѣ производителки на масови товари, на първо мѣсто земледѣлскитѣ, каквато е България.

Предвидъ първостепенната важностъ на морскитѣ пѣтища и брѣгове, държавитѣ, които граничатъ съ морето, въпрѣки голѣмитѣ и непосилни материални жертви, полагатъ непрестанно усилия за вземане възможнитѣ необходими мѣрки за тѣхната сигурна защита, като съ това създаватъ и поддържатъ морски и въздушни флоти, стрѣмѣйки се да спечелятъ господството на море — владението на морскитѣ пѣтища, което е отъ жизненъ интересъ за тѣхъ.

Въ тая борба за владението на морето, първостепенна роля играятъ военния корабенъ съставъ на държавитѣ и неговото орѣжие, а днесъ, поради нарастналото си значение, и това на въздушнитѣ сили.

Техническото усъвършенствуване на орѣжието, разнообразието на целитѣ, задачитѣ и възможноститѣ въ морската война, сж предизвикали необходимостта, въ състава на бойнитѣ флоти да се включатъ различни по величина и въоръжение военни кораби и самолети.

Голѣмитѣ флоти, по своето военно и политическо значение, сж главенъ инструментъ за водене на мирова (свѣтова) политика. Бойниятъ флотъ, чийто театъръ на войната обхваща обширната водна повърхностъ на земята, дава възможностъ за военно, икономическо и полити-

ческо въздействие „навсѣкжде и всѣкога“, особено, ако нѣма друга подобна сила, която да му оспорва това.

Като непосредствено въздействие на силния флотъ върху противника е налагане на морската (економическа) блокада. По-слабиятъ флотъ, за да отговори на противника по сжщия начинъ, прибѣгва до кръстосвачна война, съ която цели да прекъсне движението на противниковитѣ търговски кораби по воднитѣ пѣтища.

Кръстосвачната война обикновено се води отъ въоръжени търговски кораби („Мъове“, „Волфъ“ и др. въ Свѣтовната война) или подводници, които извършватъ непосредствени нападения на търговскитѣ кораби на противника. Кръстосвачната и подводна война, водени съ устрѣмъ, хитростъ и постоянство, могатъ да дадатъ ценни резултати за общото водене на войната.

Основна дейностъ, обаче на флота въ морската война, е и си остава борбата (боя, сражението) съ противниковия флотъ.

По-силниятъ всѣкога търси решителното сражение, въ което да унищожи своя противникъ. Слабиятъ на море, напротивъ, се стрѣми съ редъ отдѣлни боеве, да отслаби силитѣ на противника и се изравни съ тѣхъ. Въ морския бой намиратъ най-широко приложение вѣчнитѣ и неизмѣни принципи за водене на войната и боя: внезапността (изненада), съсръдоточение на силитѣ принципа за частната победа и използване на успѣха.

Условията на морето и свойствата на морскитѣ орѣжия: артилерия, торпеда, въздушни бомби и др. правятъ морския бой кратковремененъ и решителенъ. Въ сражението на море, освенъ орѣжията решително значение иматъ скоростта, броневата защита и маневреността на корабитѣ изкуството на командването и издържливостта и духа на обслугитѣ.

Успѣшниятъ морски бой води всѣкога къмъ пълното унищожение или известно отслабване на противната страна. Когато, въ морския бой сж взели участие по-голѣмата частъ отъ бойнитѣ сили, проиграното морско сражение не може да се компесира съ възможността за нови победи другаде, както това може да се постигне въ сухопѣтния бой. Победената страна, бива принудена да се въздържа отъ активни действия или се поставя въ невъзможностъ да се бори повече за господството на морето (Цушима 1905 год.).

Борбата съ по-силния противниковъ флотъ е задача трудна, особено когато неравенството на силитѣ е твърде осезателно. Въ такива случаи силниятъ флотъ, обикновено пренася действията си къмъ брѣговетѣ на противника, които блокира,

бомбардира, стоварва десанти или напада фланговетѣ на действующата армия и базитѣ на флота. Тѣзи действия, не ще съмнение, сж твърде голѣма угроза за слабата страна, която е принудена да се бори съ наличнитѣ сръдства, по-възможностъ, съ активни действия противъ неприятелския флотъ. Последнитѣ обаче, въ никой случай не могатъ да се водятъ само съ брѣгови сръдства.

Днесъ, сръдствата за отбрана противъ неприятелскитѣ морски сили сж: собственниятъ флотъ. Ако финансовитѣ възможности на страната сж ограничени, крайно необходимими сж лекитѣ сили: изтрѣбители, торпедоносци, торпедни лодки, подводници и други, които използвани разумно и активно, ще пренесатъ огромни заслуги въ борбата съ противниковия флотъ. Тѣзи сръдства се взаимно допълватъ по време и пространство. Притежавайки страшното орѣжие на морската война — торпедото и заградната мина, тѣ сж трѣрде опасни и за най-голѣмия флотъ. Примѣри въ това отношение въ морската война има много, но ние ще се задоволимъ да споменемъ тия отъ нашата военно-морска история, а именно: 1) атаката на кръстосвача „Хамидие“ на 8/21 ноември 1912 год. отъ нашитѣ малки торпедоносци, следъ която атака турскиятъ флотъ не се яви повече край нашитѣ брѣгове и 2) спасяването на градъ Варна на 27.X.1915 г. отъ бомбардировка и напълно унищожение отъ руския флотъ, който атакуванъ отъ подводницитѣ „У 17“ и „У 18“ и бѣ принуденъ веднага да прекрати, огъня по Варна и се отдалечи задъ хоризонта.

Флотътъ, като сръдство за водене войната, има първостепенно военно и политическо значение. Той защищава морскитѣ (воднитѣ) пѣтища, морскитѣ (воднитѣ) граници на държавата. Той е важно сръдство за водене сѣдбинитѣ на държавитѣ, тъй като тѣхниятъ животъ е въ зависимостъ отъ морето. Загубването на морето и морскитѣ (водни) пѣтища е голѣмо народно бѣдствие.

Флотътъ може да изпълни своето предназначение, ако разполага съ необходимитѣ сръдства. Тѣзи сръдства, при непрестанния развой на военно-морското искуство и техника, се създаватъ трудно, изискватъ продължително време, и пропуснатото въ тази областъ, не се възвръща. Неговата липса докарва до скѣпи народни жертви. „Държава, която има армия — има единъ юмрукъ, а която има армия и флотъ — ги има два“, е и нашиятъ девизъ.

Флотътъ е единъ отъ сжществениѣ елементи за напредѣка и величието на Отееството.

Данаджиевъ.

К Р Ъ Щ Е Н И Е Т О.

На 12 юли н. г. при особена тържественост, въ София се извърши светото кръщение на българския престолонаследник Негово Царско Височество князь Симеонъ Търновски.

Тоя великъ обрядъ, въ който Армията, нашата непобедима и славна войска съ своите представители бѣ удостоена да бжде кръстникъ на Царствения Синъ, поради своето високосъдържателно значение за българските поколения, ще остане паметенъ въ историята на Третото българско Царство.

По благоволенieto на Негово Величество Царя, за кръстникъ — възприемникъ отъ свещената купелъ на Царствения Младенецъ, бѣ удостоенъ първиятъ български генералъ, най-стариятъ воинъ въ родната войска, генералъ о. з. Николаевъ заедно съ всички представители на различните родове войски съ своите шефове и съ по единъ офицеръ, единъ подофицеръ и единъ редникъ, а така също и представителитъ на шефските на Негово Царско Височество Престолонаследника полкове.

Съ особена гордостъ и повишено самочувство следва да отбележимъ, че въ тоя великоисторически и религиозенъ актъ бѣха удостоени и нашите морски части, наследници на бившия български воененъ флотъ, съ представяне на съответната делегация начело съ контръ-адмиралъ Вариклечковъ.

Светото кръщение се извърши по чисто български, православенъ и религиозенъ обичай. Въ уречения часъ представителитъ на Армията, събрани предварително въ Военното министерство, начело съ войниците носящи на специаленъ подносъ дарътъ за Височайшия Кръщелникъ, потегли за двореца.

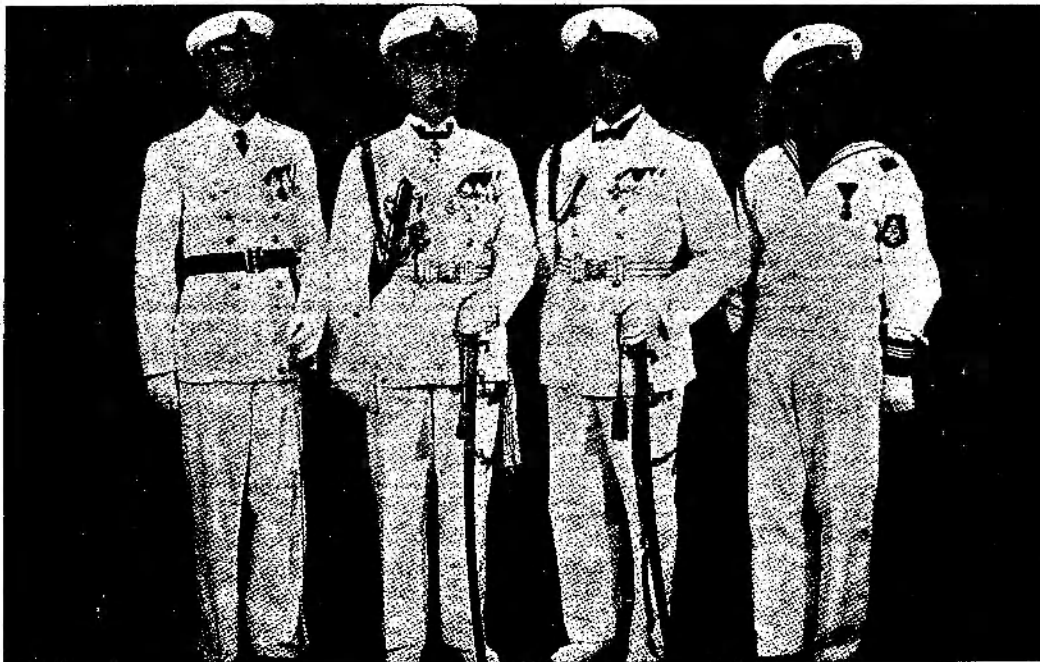
Съгласно обичая, дарътъ се състоеше отъ шапче, ризка, обувчици, чорапи и златно кръстче съ вензела на Престолонаследника, а за Нейно

Величество Царицата, разкошенъ букетъ отъ орхидеи.

Делегацията бѣ посрещната както се посреща кръстникъ отъ Тѣхни Царски Височества, князь Кирилъ и княгиня Евдокия и се отправи за дворцовата църква.

Миропомазването се извърши отъ Митрополитъ Симеонъ. Следъ кръщението, отъ името на кръстника първиятъ генералъ отъ българската армия о. з. Николаевъ бѣ прочетенъ дълбоко съдържателна речъ, частъ отъ която помѣстваме:

„...Имената Борисъ и Симеонъ сж две славни и паметни имена, които още въ историята на първото българско царство сж разнасяли славата и величието на България далечъ задъ известните тогава предѣли на мощни държави и империи.

Делегация на морските части начело съ контръ-адмиралъ Вариклечковъ.

Първиятъ български владѣтель, носящъ титлата Царъ, бѣ Борисъ I, канонизиранъ отъ православната църква „Благовѣренъ Царъ“, който пръвъ прие православната вѣра на славянските просвѣтители Кирила и Методия.

Днешниятъ български владѣтель, младиятъ и храбъръ народенъ вѣнценосецъ Борисъ III прие вѣрата на своя народъ и съ извършения актъ на светото кръщение я предава възвеличена на своето царствено поколение.

Второто славно и велико име отъ първото българско царство бѣ това на Царъ Симеона, наследникъ на престола подиръ светия царъ Борисъ I.

Името на царъ Симеонъ Велики днесъ, съ извършеното тайнство кръщение, при благословията на род-

ната ни църква се възстановява и възкресява, като се дава на милия ни Царски Престолонаследникъ.

Дълбоко вѣрващъ, азъ чувствавамъ душевно, какъ духовете на правовѣрния ни Царъ Борисъ — патронътъ на нине Царстващия ни Царъ Бориса III и този на великия Симеона — патронътъ на токущо кръстениятъ Наследникъ витаятъ радостно около престола на предвѣчния Богъ и молиствуватъ здраве, сили и бодростъ на кръщелника.

Отъ името на славната ни родна армия пожелавамъ отъ все сърдце и душа на младия кръщелникъ крепко здраве, силенъ умъ, безпредѣлна любовъ, за да може единъ денъ като Царъ, да създаде по-велика епоха на българския народъ, отколкото тая създадена отъ Симеона Велики и да се нарече царъ на всички българи въ тѣхните етнографски предѣли.

Като предавамъ патриархалната бойна цѣлувка отъ страна на цѣлата храбра народна армия и цѣлокупното обединено запасовоинство на младия Престолонаследникъ Симеонъ Князь Търновски, азъ въ залъза на тоя животъ виждамъ

ясно спасението и бждещето на милата ни Родина и както праведни Симеона, кога прие въ обятията си Христа Спасителя на човѣчески родъ, шепна въ религиозенъ екстазъ думите му: „Нине отпускаеши раба твоего владико на глаголу твоему съ миромъ“.

Моля всички да пожелаемъ: дълголетно здраве — щастие на Августейшитъ Родители, на царствения Престолонаследникъ, милата и любвеобилна Царица Йоана и на Царя ни Борисъ III, крепко здравие, рѣдко щастие и благоденствие на младия Симеона, успѣхи и добротестина на цѣлокупния български народъ, бойна слава и величие на храброто и победоносно българско воинство, действащо и запасно.

Да живѣятъ Тѣхни Величества Царътъ и Царицата, да живѣе милиятъ

Престолонаследникъ Симеонъ, да живѣе българскиятъ народъ и храброто му воинство!

Ура, ура, ура!

Следъ кръщението присъствуващите бѣха поканени на трапеза. Презъ време на гощавката, която започна следъ четене на молитва, се произнесоха речи, на които Негово Величество Царя благоволи да отговори съ кратки, нълбоко напжтствени и силно патриотични слова за голѣмото значение на тоя бележитъ актъ за българския народъ и храбрата родна войска.

Съгласно българския обичай, следъ светото кръщение родителитѣ на кръщелника да дарятъ кръстника, Негово Величество Царя лично поднесе всѣкому отъ делегацията даръ: На шефоветѣ отъ всѣки родъ войска — сребърна табакера, на офицеритѣ — позлатени копчета за ржавели и на редницитѣ — бронзови медали, като предварително каза следнитѣ думи:

„Господа, нашъ български оби-

чай е, когато се кръщава дете, бащата да дари кръстника. И Азъ ще ви даря съ личенъ даръ, който да Ви напомня за тоя бележитъ день и свързва съ Менъ и Моето Дете“.

Следъ изреча на голѣма задушешностъ и силна проява на искрена сплотеностъ, безгранична обичъ и безпредѣлна преданостъ на храбрата българска Армия къмъ любимия Върховенъ вождъ, делегацията напустна царския дворецъ, отнасяйки всрѣдъ редоветѣ на родната войска повишеното самочувство и вѣрата на българския воинъ за свѣтлото бждеще на Родината.

Напушайки престолния градъ и отправяйки се къмъ брѣговетѣ на Черно-море, представителитѣ на морскитѣ части отнасяха въ своитѣ сърдца радостния туптежъ отъ подчертаната съ Височайшето благоволение надежда за скорошното възкресване на родния воененъ флотъ, и дълбокиятъ, незаличимъ отпечатъкъ въ своитѣ души отъ милата и затрогваща картина, която се представи предъ тѣхъ при светото кръще-

ние на Негово Царско Височество князъ Симеонъ Търновски:

Отъ една страна, внушителниятъ и благороденъ образъ на най-стария патриархъ на родната войска, генералъ о. з. Николаевъ, достойно изпълнилъ войнишкия си дългъ и прехвърлилъ билото на своя животъ, поемащъ изъ свещенната купелъ българския Престолонаследникъ, съ треперящитѣ си ръце, които нѣкога здраво сж държали сабята и рѣзко сж посочвали пжтя къмъ победи и слава на българския воинъ, а отъ друга — новиятъ зараждащъ се животъ на Царския младенецъ обвитъ въ пеленитѣ на твърдата надежда за пребждването на българското племе и закрилянъ отъ великиятъ духъ на Царъ Симеона, който нѣкога, при процѣтяването на древното българско Царство, е съзналъ наложителната необходимостъ за създаването на силенъ български воененъ флотъ, съ който да се осъществи стремежътъ на българския народъ, на югъ, къмъ Бѣло море. Куюджуклиевъ.

Министерството на въздухоплаването и флота въ Ромжния.

Съ цель да се обедини подготовката и дейността на въздушнитѣ, морскитѣ и противовъздушнитѣ сили и срѣдства на Ромжния, както и да се осигури ржководството и контрола върху дейността на всички частни дружества и инициативи развиващи въздушна или морска дейностъ, съседитѣ ни ромжни създаватъ ново „Министерство на Въздухоплаването и Флота“. Последното обема: Военното въздухоплаване, военния флотъ, цивилното въздухоплаване, търговския флотъ, централната метеорологическа служба, хидрографната служба, националния фондъ за авиацията и службата за корабоплаването.

Къмъ Министерството е формиранъ единъ Висшъ съветъ, който изпълнява функциитѣ на съвещателенъ органъ за улеснение министра.

Въздушнитѣ войски и флотътъ ще бждатъ представени въ Съвета за народна отбрана, чрезъ командующъ въздушнитѣ сили и началника на флота. Сжщитѣ сжщевременно сж и постоянни членове на висшия воененъ съветъ на армията.

Въздушнитѣ войски обхващатъ:

Командване въздушнитѣ, балоннитѣ и противовъздушнитѣ части и противовъздушната отбрана на страната;

Школи и летища за обучение.

Въздушнитѣ войски се командватъ и сж администрирани отъ единъ генералъ, командиръ на дивизия. Сжщиятъ е подчиненъ направо на министра на Въздухоплаването и Флота.

Началникътъ на въздушнитѣ войски се грижи за: организацията, подготовката за война, обучението, управлението и администрацията на въздушнитѣ части и на частитѣ за противовъздушна отбрана на ромнската територия.

Организацията на въздушнитѣ войски е въ връзка съ териториалното дѣление на страната. Числото на въздушнитѣ области ще се опредѣли допълнително съ специаленъ законъ.

Флотътъ се командва и администрира отъ единъ адмиралъ, командующъ флота, подчиненъ направо на министра на Въздухоплаването и Флота.

Командующъ флота се грижи за: организацията, подготовката за война, обучението и управлението на морскитѣ и рѣчни сили, морската авиация и брѣгови части. Последнитѣ се състоятъ отъ пехота, брѣгова артилерия, противоподводна отбрана и свързочни части. Брѣговитѣ срѣдства сж групирани въ отдѣлни

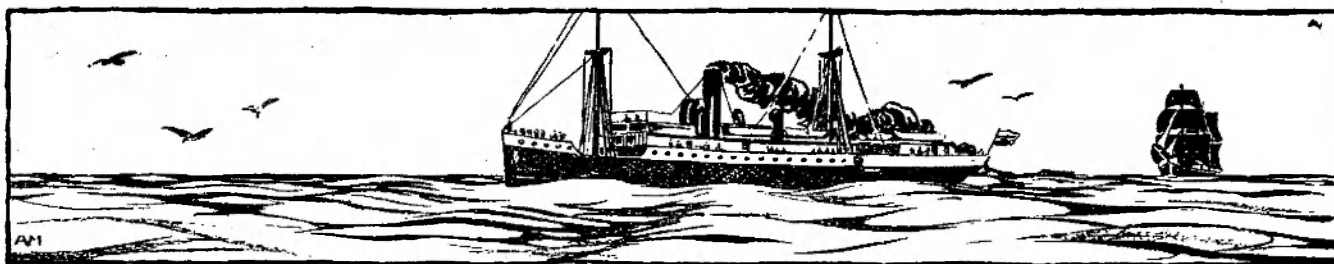
формации, като отбранителни части за даденъ участъкъ отъ крайбрѣжието.

Морскитѣ учебни заведения обединяватъ множеството сжществующи школи и курсове за офицери, подофицери и моряци специалисти.

Не е излишно да отбележимъ, че създаването на подобно министерство въ Ромжния е предизвикано отъ нуждата да се сформиратъ по добре тия два рода войски, като дейността и подготовката имъ се постави въ зависимостъ отъ едно висше и самостоятелно командване, за да се елиминиратъ по такъвъ начинъ междиннитѣ инстанции, които биха вмѣкнали разбирания въ ржководството и подготовката на тия войски, като не всѣкога ще съвпадатъ съ разбиранията на Главното командване.

Очевидно, въ Ромжния въпросътъ за подчинеността, а заедно съ него и тоя за подготовката на въздушнитѣ и морски войски е схванатъ правилно и разрешенъ принципно: срѣдствата за въздушната и противовъздушната война, както и тия за морската война сж обединени въ отдѣлни самостоятелни командвания, подчинени направо на единъ общъ министъръ.

Ст. Власевъ.

ЖАЛЕЙКА.

На 26 юли н. г. неочаквано завърши житейския си път, дългогодишният корабник на Морските специални школи при бившия флотъ на Негово Величество

ПЕНЧО ЖЕКОВЪ

53 год. родомъ отъ с. Здравецъ (Варненско).

Покойниятъ бѣ познатъ като доблестенъ, преданъ и самоотверженъ служителъ въ родния флотъ, и напускайки неговитѣ редове, за отличната си и преданна служба бѣ произведенъ въ чинъ мичманъ II. рангъ.

Многото млади школьники, на които покойникътъ бѣ всѣкога истински началникъ, съ строги, напътственни и бащински обноски, вѣчно ще носятъ въ своята душа скѣпъ споменъ за корабника Пенчо Жековъ, който бѣ достоенъ примѣръ за подражание отъ своитѣ съслуживци и младитѣ български моряци.

Съ неговата смъртъ, морското дѣло губи единъ отличенъ и скромненъ труженикъ, отдалъ се напълно въ безпредѣлна служба на Царъ и Родина.

Миръ на праха му!

СВЕДЕНИЯ ЗА ЧУЖДИТѢ ВОЕННИ ФЛОТИ.

ИСПАНИЯ.

Наредъ съ другитѣ срѣдства за водене войната въ Испания, голѣмо участие взематъ и морскитѣ сили на дветѣ враждуващи групировки въ тая нещастна страна, хвърлена въ вихъра на безумието, кръвополитията и разрушенията.

Споредъ статистическитѣ данни, които италианскитѣ вестникъ „Форце Армаше“, органъ на италианския генераленъ щабъ изнася, морскитѣ сили на дветѣ воюващи страни въ Испания иматъ следния корабенъ съставъ:

Линейни кораби: Правителството разполага съ кораба „Жамъ I“, а националиститѣ съ „Еспана“. И двата кораба сж стари, иматъ водоизмѣстване по 15,700 тона и сж въоръжени съ 8—305 мм. и 20—102 мм. орджия. Обслужватъ се отъ 854 ч.

Кръстосвачи: На правителствена страна сж следнитѣ кръстосвачи: „Мигуелъ де Сервантесъ“ (построенъ въ 1928 год., 9200 тоненъ, развива скоростъ 35.2 мили, въоръженъ е съ 8—152 мм., и 4—102 мм. орджия и 12—535 мм. торпедни тржби. Обслуга 560 души); „Либертадъ“ (притежава сжитѣ данни).

Генералъ Франко разполага съ тежкитѣ кръстосвачи „Балеаресъ“ и „Канариасъ“, построени въ 1932 год. притежаващи следнитѣ данни: водоизмѣстване 12230 тона, скоростъ 33 мили, въоръжение: 8—203 мм. и 8—120 мм. орджия и 12—533 мм. торпедни тржби, обслуга 765 човѣка; Лежитѣ кръстосвачи „Алмиранте Сервера“ и „Република“.

Правителството притежава 10 изстрѣбителя, 1 торпедоносецъ и 8 подводника, а националиститѣ—из-

стрѣбителя „Веласко“, 1 торпедоносецъ, 5 канонерки и 2 подводника.

Освенъ тѣзи бойни кораби, и дветѣ страни притежаватъ значителенъ брой търговски такива стѣмени и въоръжени съ орджия.

ФРАНЦИЯ.

Тазгодишниятъ воененъ бюджетъ на Франция за въоръжението, стѣмвяването и пр. на армията, флота и въздушнитѣ сили; въ сравнение съ бюджета презъ 1936 г. показва едно увеличение съ 50% и възлиза приблизително на 74 милиарда лева. Следващата таблица показва нагледно разпредѣлението на военния бюджетъ и процентното увеличение спрѣмо миналогодишния.

	1937 г. въ милиони	1936 г. въ милиони	Увеличение въ милиони	Съ какъвъ процентъ
За армията	42910	26400	15510	59
За флота	16665	12870	3795	30
За въздушнитѣ сили	13860	9185	8285	52.5
Всичко	73455	48455	21590	50

— Предвижда се увеличение на личния съставъ на бойния флотъ съ 10030 души както следва:

Морскитѣ офицери отъ 2112 ще бждатъ увеличени на 2340 души.

Механицитѣ отъ 418 на 516 и Подофицеритѣ и моряцитѣ отъ 61113 на 70817 човѣка, така щото общия личенъ съставъ ще възлиза на 73673 души.

— Новопостроениятъ кръстосвачъ „Марсилеза“ на пробнитѣ плавания е развилъ скоростъ отъ 36.1 миля (67 клм.), когато предвидената такава въ договора съ корабостроителницата е била 32.5 мили (60 клм.).

ГЕРМАНИЯ.

— На 15 априлъ е влѣзалъ въ строя новопостроениятъ подводникъ „У—32“ имащъ водоизмѣстване 500 тона.

— Така сжщо на 13 май е започналъ своята служба новиятъ 1625 тоненъ изстрѣбителъ „Рихардъ Байтценъ“ („Z—4“).

— Завършено е преустройването на стария линейенъ корабъ „Хесенъ“ пригоденъ за корабъ — цель движещъ се самостоятелно и управляванъ отъ далечно разстояние чрезъ радиовълни.

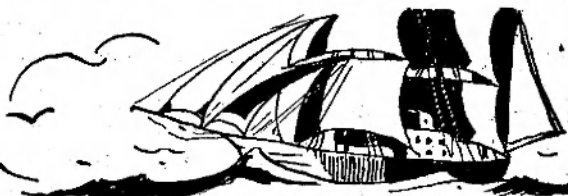
— Споредъ последнитѣ чертежи върху линейнитѣ кораби „Шарнхорстъ“ и „Гнайзенау“ разположението на главната артилерия на тѣзи кораби е измѣнено така, че две кули съ 280 мм. орджия сж разположени на носа и една на кърмата. Съ това нововъведение се нарушава традиционното германско разположение на артилерията съ преобладаване на кърмовия огънь и се преминава къмъ принципа на по-голѣма активностъ при нанасяне на удара.

Тая идея е вложена и при въоръжаването на най-новитѣ кораби.

АНГЛИЯ.

— Заложенъ е въ постройка новъ корабъ—майка за подводници, чийто данни сж неизвестни. Корабътъ е предвиденъ въ строителната програма за 1937 година.

МОРСКА ЛИТЕРАТУРА

МОРЯШКИ МАРШЪ.

Насъ въра въ бждащето сбра
Край китни родни бръгове.
Завътъ великъ сърдца ни сгръ
И дългъ къмъ подвигъ ни зове.

И ний готови сме съсъ жаръ
Да литнемъ смъло въ люта бранъ,
Предъ родния ни свѣтъ олтаръ
Да отдадеме сетня данъ...

Морето, нашъ учитель строгъ,
Кали въ насъ умъ и мишици здрави
И буря страшна съ вой жестокъ
Духътъ ни твърдъ гранитъ направи.

Родино, въра имай въ насъ.
Ний бдимъ надъ твойтъ бръгове.
Морето съ своя мощенъ гласъ
За тебъ къмъ подвигъ ни зове.

Д. С. Роевъ II висшъ курсъ
Морското училище.

СРЪДИЗЕМНО МОРЕ ВЪ ТРЕВОГА.

(Изъ близкото минало).

Въ гладкия небесно синъ заливъ на Таренто стоятъ на котва нѣколко нови, боядисани въ сивъ цвѣтъ кръстосвачи.

Малко по-далечъ отъ тѣхъ, въ две прави линии сж наредени нѣколко флотилии бързоходни изстрѣбители. Отъ всички кораби бързо се отдѣлятъ моторни катери и се насочватъ къмъ водаческия кръстосвачъ, на чийто стожеръ се развѣва синъ флагъ съ две жълти звезди — флагътъ на вице-адмирала, началникъ на дивизията. Командиритѣ на корабитѣ се качватъ по високата стълба на кръстосвача и единъ следъ другъ влизатъ въ адмиралското помѣщение.

Грамадниятъ салонъ е разкошно мобилиранъ въ най-модеренъ стилъ, за първъ пжтъ допуснатъ въ флота. Мебели въ прави линии отъ дърво съ свѣтло лимоновъ цвѣтъ, кожени меки канапета, кресла съ кубически форми и пр., напомнятъ обстановка на холъ въ нѣкой модерно обзаведенъ хотелъ, — обстановка, неподходяща и несвойствена за моряка, свикналъ презъ дългогодишнитѣ плавания къмъ шаблонната бѣла окраска и тежкитѣ джбови или направени отъ червено дърво мебели.

Откъмъ коридора съ бързи крачки влѣзе адмиралътъ, имащъ срѣденъ ръстъ и малка закръглена брада. Съ движение на ржката той покани всички да седнатъ. Съ рѣзъкъ, властенъ гласъ, несъответстващъ на фигурата му, адмиралътъ започна своята речъ:

„По заповѣдъ на Дуче, флотътъ на Негово Величество е приведенъ въ състояние на пълна бойна готовностъ и трѣбва да бжде готовъ за бой! Война нѣма, но насъ ни заплашва Англия. Фашистка Италия не ще допусне никакво посегателство върху нейнитѣ суверенни права. Ако нѣкой се опита да употреби насилие,

кралскиятъ флотъ ще изпълни достойно своя дългъ. Ако английскитѣ кораби застрашатъ нашето съобщение съ Еритрея, ние незабавно ще прекъснемъ британската съобщителна линия по Срѣдиземно море и тогава, нито единъ тонъ нефтъ не ще бжде допуснатъ да се изнесе отъ Хайфа.

За целта три изстрѣбителя сж получили заповѣдъ да се отправятъ за Додеканеза. Въ цѣлия свѣтъ нѣма такива бързоходни кораби, като нашитѣ. При тази имъ голѣма скоростъ за тѣхъ не е страшенъ нито единъ отъ английскитѣ кръстосвачи. Нашитѣ подводници сжщо сж получили заповѣдъ да заематъ позиции за готовностъ въ пристанищата на Ангиста, Триполи, Бенгази и Родосто. Нашитѣ въздушни сили и многобройни нови самолети сж едни отъ най-добритѣ въ свѣта и сжщо сж приведени въ бойна готовностъ. Въ случай на война, днитѣ на английската морска база въ Срѣдиземно море — Малта, сж прочетени. Освенъ това и цѣлото крайбрѣжие на Египетъ, Палестина и о-въ Кипъръ, се намиратъ подъ удара на родната авиация. Това добре е известно на англичанитѣ, които иматъ стремление то да сломятъ фашистка Италия, преди възраждането на нейния линеенъ флотъ. Последниятъ, следъ окончателната си постройка, ще бжде равенъ на английския въ Срѣдиземно море. Но ние и безъ линейни кораби ще можемъ да се защитимъ активно съ нашитѣ 15 нови кръстосвачи, 20 флотиловодачи, 40 модерни изстрѣбители и толкова торпедоносци, 60 подводници, които бойни кораби превъзхождатъ съответствувашата морска сила на англичанитѣ въ Срѣдиземно море. Накрай, трѣбва да ви припомнимъ за нашия методъ за използване самолетитѣ, торпедни-

тѣ катери съ скоростъ 48 мили въ часъ (89 клм.) и димнитѣ завеси при среща съ по-силенъ противникъ. Може би въ близко бждеще, ако събитията наложатъ, вие сами ще се почувствувате обградени съ триумфа на победители. Бждете на щрекъ и готови при първа заповѣдъ, веднага да се снемете отъ котва и отправите въ открито море. Да живѣе нашиятъ кралъ, да живѣе Дуче!“

Англия затвърдяваше своята морска политика. Грамаднитѣ колоси на линейни кораби, придружавани отъ една дивизия кръстосвачи и два дивизиона голѣми торпедоносци, напуснаха Малта и се отправиха на изтокъ къмъ Александрия. Старата морска база, ако се започнеше войната не можеше вече да служи за надеждно убѣжище на британския флотъ. Само на 300 клм. отъ нея, въ добре защитенитѣ откъмъ морето пристанища на Сицилия, сж промежуточнитѣ бази на италианскитѣ подводници и водосамолети. Какъ може тогава английскиятъ флотъ да се чувствува сигуренъ при близостта на подобенъ многоброенъ и модеренъ боенъ съставъ? Нѣкогашната крепостъ, господствуваща на пжтя между Суецкия каналъ и Гибралтаръ, бѣ загубила вече своята неоспорима въ миналото стойностъ. Необходимо бѣ за по-голѣма сигурностъ, намирашитѣ се на о-въ Малта британски кораби да се отдалечатъ на нѣколко стотици километра.

Следъ нѣколко дена по цѣлия свѣтъ се разнесе новината, че въ пристанището на Александрия сж пристигнали 4 английски линейни кораба, 6 кръстосвача и 18 изстрѣбителя, а въ пристанището на Хайфа сж застанали на котва други 3 кръстосвача, 10 изстрѣб. и 2 подводника.

За островъ Кипъръ сж заминали единъ кръстосвачъ и два изстрѣбителя, а при Портъ-Сайдъ, предъ входа на Суецкия каналъ сж пустнали котва нѣколко английски военни кораби. Образувахе се тригълникъ, основата на който затваряше източната врата на Срѣдиземно море.

Презъ време движението на британскитѣ кораби въ източната половина на Срѣдиземно море така се случи, че единъ италиански подводникъ, който обхождаше отъ югъ островъ Критъ, неочаквано се срещна съ английски самолетноносачъ, придружаванъ отъ една флотилия изстрѣбители.

За избѣгване на нежелателни недоразумения италианскитѣ подводникъ се потопи. Подъ водата бѣше по-спокойно. При това никой не го виждаше и никакви приветствия не бѣха необходими да се размѣнятъ.

Движейки се около половинъ часъ подъ водата, командирѣтъ на италианския подводникъ реши да огледа водната повърхностъ съ морегледа и заповѣда да се изплава на морегледна дълбочина, но кърмчията не удържа подводника, и цѣлата му кула се показа надъ водата.

Започнаха отново да се потапятъ, но бѣше твърде късно. Показа се, че английскитѣ кораби бѣха забелѣзали неочаквано появилия се подводникъ. Веднага тѣ предадоха по радиото на своитѣ подводници да покажатъ своето мѣстонахождение и следъ петъ минути се получиха отговори отъ всички подводници, обаче нито единъ не се оказа въ близостъ. Значи забелязаниятъ бѣ чуждъ. Ето защо за всѣки случай самолетноносачѣтъ даде пѣленъ ходъ и безъ всѣкакви по-нататъшни маневрирания, бързо се насочи къмъ Александрия.

Този епизодъ бѣ веднага предаденъ на всички английски кораби въ Срѣдиземно море, и достигна въ Гибралтаръ при завършване традиционното предаване на ключа. Гибралтаръ е ключѣтъ на вратата, затваряща къмъ западъ до древнитѣ Херкулесови стълбове Срѣдиземното море. Символически това се напомня всѣки денъ при смѣната на почетния караулъ, като комендантѣтъ на крепостта предава на караулния началникъ единъ ключъ отъ старата тежка врата на арсенала.

Съобщението, което предизвика раздразнение въ обслугитѣ на корабитѣ въ Гибралтаръ гласѣше: че е забелѣзанъ неизвестенъ подводникъ, следящъ маневрирането на самолетноносача.

— Ние знаемъ чий е тоя неизвестенъ подводникъ. Нахалството на италианцитѣ започва да става непоносимо. Трѣбва да имъ покажемъ, че и ние не се шегуваме. Да се спрѣ

и прегледа първиятъ минаващъ Гибралтаръ италиански търговски корабъ! — заповѣда английскитѣ адмиралъ, командващъ морскитѣ сили, намиращи се въ протока.

Върху стожера на „Нелсонъ“ се издигна сигналъ. Раздвижиха се ржкитѣ на семафора... Единъ отъ изстрѣбителитѣ започна да изпуска презъ димнитѣ си тржби гжсти черни кълба димъ и следъ нѣколко минути се сне отъ котва и отправи къмъ пролива. Далечно на хоризонта се показа силуетъ на отдалечаващъ се корабъ.

— Пѣленъ ходъ, — заповѣда командирѣтъ.

Чу се звънѣтъ на машинния телеграфъ, дежурниятъ мичманъ предаде заповѣдта въ машината. Турбинитѣ увеличиха числото на обрѣщеницата си. Носѣтъ на торпедоносца се повдигна, разцепвайки пѣнестата вълна. Кърмата всѣдаше все повече и повече, а струята задъ нея образуваше все поголѣма и поголѣма гърбина.

— Какъвъ е флагѣтъ запита отсѣчено командирѣтъ.

Сигналиститѣ се взираха да познаятъ знамето, но отъ голѣмия ходъ изстрѣбителѣтъ цѣлѣтреперѣше, вѣтрѣтъ свирѣше, очитѣ сълзѣха.

Забеляза се знаме съ три вертикални цвѣта: тъменъ, бѣлъ и червенъ. Тъмниятъ — зеленъ или виненъ? Италианско или френско знаме?

— Вдигнете сигнала „спрете“!

Обслугата на изстрѣбителя бѣ весела. Тя чувствуваше, че нѣщо ново, различно отъ обикновеното, отъ ежедневието се започва, нѣщо за което тѣ бѣха чували отъ своитѣ стари другари, при разказитѣ имъ за миналата война. Но, що за дяволъ? Този корабъ се движи сравнително много бързо французитѣ нѣматъ такъвъ. Скоро на кораба се изви голѣмо французско знаме.

— Не ще ни излъже! Пригответе моторната лодка за спущане. Лейтенантъ Хептонъ, провѣрете всички документи на кораба за да се увѣрите отъ каква народностъ е!

Изстрѣбителѣтъ се приближи, къмъ спрѣлия корабъ: Моторната лодка застана на неговата стена и лейтенанта пѣргаво се изкачи по спуснатата му вжжена стѣлба. Командантѣтъ, хапейки нервно устнитѣ си, запита своя гостъ:

— На какво основание спирате французки корабъ?

Невъзмутимъ, лейтенантѣтъ го помоли да влѣзатъ въ кабината, кждето ще му обясни. Изкачиха се на горната палуба и влѣзоха въ салона.

Покажете вашитѣ книжа!

Азъ съмъ французинъ и вие нѣмате право да спирате кораба за преглеждате, защото не се намираме въ положение на война.

— Покажете си най-напредъ кни-

жата, — настояваше лейтенантѣтъ.

Комендантѣтъ видимо раздразнено отваря едно чекмедже, взе отъ тамъ папката съ документитѣ и я хвърли гнѣвно върху масата. Англичанинѣтъ дълго я разглежда, разливта и чете...

— Това сж все нови документи! Кжде сж истинскитѣ, старитѣ?

— Вие искате старитѣ? Но това е първото пжтувание на тоя новъ корабъ. Ние установихме рекордъ за преминаване разстоянието между Казабланка и Марсилия а вие ме вземате вѣроятно за италианецъ и затова ме задържате.

— Рекордъ ли? Вие се стремите да остановите рекордъ? Изведнѣжъ държанието на английския офицеръ се промѣни.

У него заговори спортното чувство. Ститскайки здраво ржката на коменданта, така, че прѣститѣ му изпращѣха, лейтенантѣтъ се извини за неволната грѣшка и съ нѣколко крачки се намѣри на палубата, откъдето на ржце се спусна по вжжената стѣлба въ моторната лодка, съ която се отправи за изстрѣбителя

По една отъ крайбрѣжнитѣ улици на Тулонъ, съ бързи крачки се движеше адютантѣтъ на началника на морскитѣ сили. Влизайки въ вестибюла, украсенъ съ огромни фигури, снети отъ носовитѣ украшения на стари вѣтроходи, той бърже извади получената телеграма и влѣзе въ кабинета на началника. Адмиралѣтъ, високъ, строенъ побѣлѣлъ старикъ, погледна очудено влѣзлия.

— Навѣрно има нѣщо бързо?

— Телеграма. Търговскитѣ корабъ „Шеллахъ“ е билъ спрѣнъ и подложенъ на прегледъ въ гибралтарския проливъ отъ английски изстрѣбителъ.

Адмиралѣтъ удари съ ржка по масата.

— Това вече е прекалено. Телеграфирайте въ Бизертъ да изпратятъ веднага за Оранъ подводницитѣ „Суфлеенъ“, „Марсуенъ“, „Морисъ“ и „Кайманъ“. Оттукъ да заминатъ — подводницитѣ „Нарвалъ“ и „Фокъ“. Отъ Оранъ, тѣ сжщо ще могатъ да контролиратъ преминаващитѣ търговски кораби и защитѣтъ нашитѣ интереси.

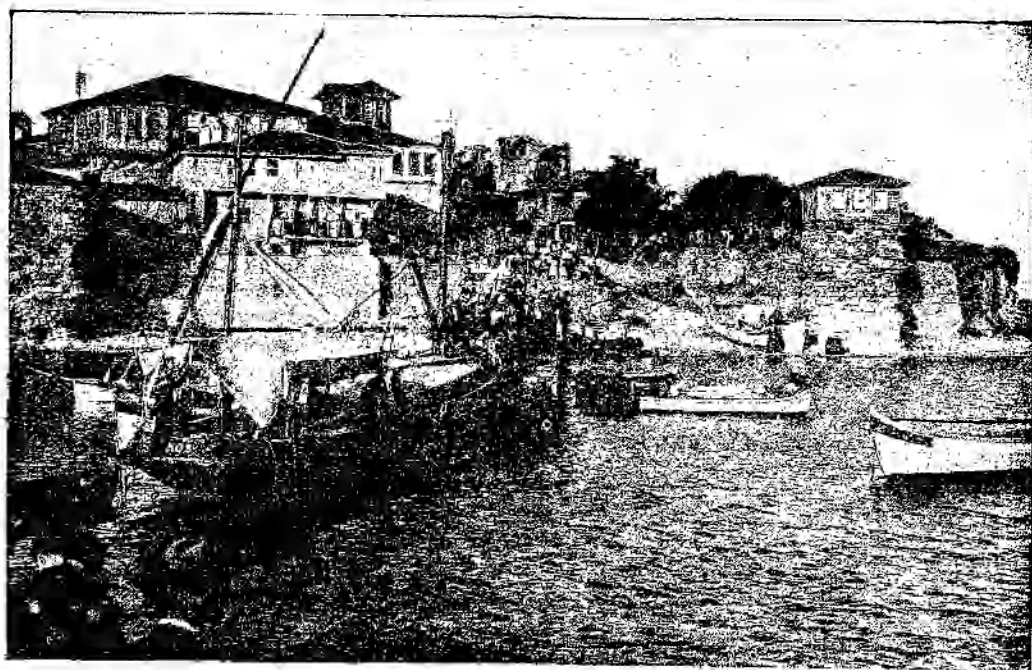
Четейки за тия нежелателни епизоди въ близкото минало на сжществувашата въ Срѣдиземно море тревога въ време на Итало-Абисинската война, и взетите тогава мѣрки на морскитѣ държави за запазване неприкосновеността на търговскитѣ кораби по морскитѣ пжтища, неволно си задаваме въпроса:

— Кой би защитилъ нашитѣ търговски кораби, ако единъ денъ нѣкой отъ съседитѣ ни би започналъ да ги спира и подлага на прегледъ?

Мичманъ отъ флота.

Улица въ гр. Созополь.

Изгледъ отъ Несебъръ.